

FYR DEN AF

-men gør det ordentligt

BLIV DUS MED DIN BRÆNDEOVN

Som en hjælp til dig, har vi lavet denne folder. Den fortæller dig om, hvordan du bruger din ovn korrekt, når du fyre med fast brændsel.

Røggener for naboer skyldes ofte forkert brug af brændeovne, brændekedler, pejse og lignende ovne til fast brændsel. Forkert brug øger samtidig risikoen for en øget udledning af sundhedsskadelige partikler og stoffer til omgivelserne.

KØB AF BRÆNDEOVN

Når du køber en brændeovn e.l., skal du sikre dig, at der følger en prøvningsattest med. Attesten skal underskrives af skorstensfejeren og gemmes i hele ovnens levetid. Prøvningsattesten skal dokumentere, at kravene i brændeovnsbekendtgørelsen er opfyldt.

BRÆNDETYPER OG OPBEVARING

I en ovn til fast brændsel må du kun bruge rent, tørt brændsel. Der må kun fyres med den type brændsel, som producenten af ovnen anbefaler (Det står i prøvningsattesten).

Rent brændsel er f.eks.:

- Kløvet træ (råtræ)
- Træpiller og træbriketter lavet af rent træ
- Rent træ uden indhold af lim, lak, maling, søm, skruer, beslag osv.
- Andre restprodukter, der er omfattet af bekendtgørelse om biomasseaffald
- Kul og koks

Er træet tørt?

Hvis brændet er for vådt, bliver ovnen afkølet, og udnyttelsen af brændet bliver dårlig. Brændets vandindhold bør højst være 18 procent.

Vådt træ forurener mere, og en del af energien og varmen går tabt til at tørre brændet i ovnen. Derfor får du mindre varme ud af dit brænde. Samtidig får du en tilsodet ovn og skorsten – der i sidste ende kan resultere i en skorstensbrand.

Man kan købe en fugtmåler, som kan måle præcist, hvor meget vand der er i træet. Spørg i dit lokale pejsecenter eller byggemarked.

Du kan også slå brændestykkerne mod hinanden. Tørt brænde giver en skarp klang. Vådt brænde giver en dump lyd.

Brændet skal være lagret i mindst 1-2 år, efter det er savet og kløvet.

Brændet skal være tilpasset brændkammerets størrelse og i øvrigt være den størrelse, som producenten af ovnen anbefaler.

Det bedste er, hvis træet har stået lidt tid indendørs, inden det kommer i brændeovnen. Når der er gang i brændeovnen, kan du gå udenfor og se, om der kommer synlig røg op af skorstenen, og om det lugter. Hvis det gør, er brændet ikke tørt nok.

Opbevaring af kul og koks

Du skal opbevare koks og kul, så der ikke er risiko for, at det forurener jorden og grundvandet. Det vil sige, at det skal ligge inden døre eller alternativt på et fast underlag (f.eks. asfalt) og være overdækket.

Det må du ikke fyre med!

Du må ikke fyre med affaldstræ og husholdningsaffald i ovne til fast brændsel.

Affaldstræ er alle former for behandlet træ som f.eks.:

- Imprægneret træ
- Malet træ
- Lakeret træ
- Limet træ
- Spånplader
- Bygningstræ
- MDF-plader
- Plastlaminatplader
- Træpaller
- Jernbanesveller
- Telefonmaster
- Emballagetræ

Husholdningsaffald er alle former for affald, der dannes i en almindelig husstand som f.eks.:

- Pap
- Mælkekartoner
- Plast
- Farvede og glittede reklamer

SÅDAN TÆNDER DU RIGTIGT OP I DIN OVN

Når du tænder op i din ovn, må du kun bruge:

- Tørt kvas
- Pindebrænde
- Optændingsblokke
- Sammenkrøllet avispapir eller lignende

Du skal undgå glittet papir (f.eks. skinnende reklamer), som giver meget aske.

Optændingen må højst vare 15 minutter.

Du skal sørge for, at der altid kommer nok luft til brændeovnen, da du ellers kvæler forbrændingen, og røgen vil derfor indeholde store mængder sundhedsskadelige partikler og stoffer. For lidt luft giver også en dårlig økonomi, når uforbrændte gasser forsvinder op gennem skorstenen uden at give varme. Du kan gradvist skrue ned for lufttilførslen, hvis du venter til de mørke gule flammer er blevet lysere, mere klare og lidt blålige.

Tænd op på en helt ny miljøvenlig måde:

Start med at lægge to stykker brænde i bunden af ovnen. Ovenpå stabler du pindebrænde i lag med luft imellem, så du kan tænde i den øverste del. Flammerne skal arbejde sig oppe fra og ned som et stearinlys.

Bruger du for meget brænde eller for store stykker, kan du hæmme lufttilførslen. Det er derfor vigtigt at fyre med mindre stykker, så ilden kan få godt fat.

Ved at tænde i den øverste del af brændet kan du fjerne op til 80 % af udledningen af skadelige partikler fra din brændeovn. Med andre ord vil det gøre en stor forskel både i luften udenfor og i din stue. Du må ikke fylde brændekammeret mere end det, producenten anbefaler.

INDSTIL LUFTTILFØRSLEN KORREKT

Sørg for rigeligt med luft

Når du fyre i din ovn, er det vigtigt, at forbrændingen bliver så fuldstændig som mulig. Ellers vil der blive frigivet partikler og gasser, som kan sætte sig som sod i skorstenen eller slippe uforbrændt ud til miljøet.

Når ilden har godt fat, skruer de fleste ned for lufttilførslen for at skrue ned for varmen og få brændet til at holde i længere tid. Men det betyder også, at der ikke kommer luft nok til en fuldstændig forbrænding, og røgen vil derfor indeholde store mængder sundhedsskadelige partikler.

Undgå at fyre for fuglene

Hvis du har behov for, at ovnen ikke varmer på fuld styrke, er det bedre at regulere varmen ned ved at lægge mindre brænde på end ved at lukke ned for luftspjældene.

Skru ned for lufttilførslen, når flammerne bliver lysere. Gløderne har nu afgivet alle træets gasser og brænder rent. Og når ovnen går ud, suges stuens varme luft ikke ud til fuglene.

Primær, sekundær og tertiær luft

De fleste brændeovne har både en primær og sekundær lufttilførsel. Spjældet til den primære luft sidder typisk i askeskuffen og tilfører brændkammeret luft nedefra. Spjældet til den sekundære luft sidder gerne længere oppe på ovnen og tilfører luft til røggasserne over brændet. Du kan regulere begge lufttilførsler.

Nyere brændeovne er ofte monteret med en ekstra lufttilførsel, tertiærluft. Det tertiære luftspjæld kan normalt ikke styres direkte af brugeren, men det bliver reguleret automatisk af røggas-temperaturen.

Har du styr på luftspjældene?

Brændeovne er forskellige, og det er derfor kun muligt at give nogle helt generelle retningslinjer for, hvordan du styrer lufttilførslen.

Hvis din brændeovn er så ny, at du stadig har brugervejledningen, så læs den grundigt. Brugervejledningen vil normalt give dig den bedste vejledning i, hvordan du styrer din brændeovn.

Hvis du ikke har en brugervejledning, så kan du i stedet følge dette råd: Når du tænder op, skal både det primære og sekundære luftspjæld stå helt åbent.

Når ilden har godt fat i brændet, det vil som regel sige efter ca. 10 minutter, kan du skrue lidt ned for primærluften. Det sekundære luftspjæld skal blive åbent.

Når der kun er gløder tilbage, kan du lukke næsten helt for den primære luft. Skru også gerne ned for den sekundære lufttilførsel.

Husk at starte forfra, hver gang du lægger nyt brænde på.

Fyr ikke over om natten!

Når du lægger mere brænde på, skal du skrue op for luften, mens flammerne igen er mørkegule. Du må ikke lægge brænde på og skrue ned for lufttilførslen om aftenen i et forsøg på at have gløder om morgenen.

Gør du det, udsætter du hele nabolaget for store mængder sundhedsskadelig røg, og din skorsten udsættes for unødigt meget sod med risiko for skorstensbrand. Hvis du lukker helt ned for luften, er der også risiko for at danne den giftige luftart kulilte (CO). Den er farveløs og lugtfri og kan i værste fald sive ud i huset om natten og være dødsensfarlig. Hvis din ovn er lidt utæt, og skorstenen er meget sodet, er der endnu større risiko for, at dette kan ske.

Hvor skal asken afleveres?

Du skal tømme brændkammeret for aske efter producentens anbefalinger. Aske, sod og slagger skal du aflevere sammen med restaffaldet til forbrænding. Før du lægger affaldet i skraldespanden eller containeren, skal det være fuldstændig afkølet og pakket ind i hver deres tætte poser eller andre tætte beholdere.

SKORSTEN OG RØGGENER

Røgen fra ovne til fast brændsel må ikke give lejlighed til væsentlige gener for naboen.

Røggenerne opstår ofte, fordi skorstenen er forkert udformet, f.eks. at den er for lav eller, at skorstenens diameter er forkert. Ofte er det nødvendigt, at skorstenen munder ud over det højeste sted på taget.

HVAD GØR DU, HVIS NABOEN KLAGER OVER RØGEN?

Hvis f.eks. din nabo føler sig generet af røg fra din skorsten, er det Fredericia Kommune der afgør, om genen er væsentlig. Hvis vi vurderer, at det er nødvendigt, kan vi stille krav om tiltag, der afhjælper genen. Det kan f.eks. være, at skorstenen skal forhøjes eller brugen af ovnen skal indskrænkes.

Fredericia Kommune kan kontaktes på tlf. 7210 7000 eller e-mail: kommunen@fredericia.dk

Hvad kan skorstensfejeren gøre?

Din skorstensfejer kan hjælpe dig med at få ovn og skorsten korrekt dimensioneret fra starten. Tag derfor en snak med ham, inden du sætter ovnen op. Du skal, som ejer/bruger, selv betale udgifter til tiltag, der afhjælper røggener. Det gælder også, hvis en rådgiver skal lave beregninger eller andet til f.eks. at bestemme den nødvendige højde på skorstenen.

Det er også din skorstensfejer, der har tilsyn med dit fyringsanlæg.

